

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น
เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

นายมิตรสันต์ ดำงธรรม
ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

2561

ชื่อผลงานวิจัย	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์
ชื่อ-สกุล	นายมิตรสัน ด้วงธรรม
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเพชรพิทยาคม
ปีที่ทำวิจัย	2561
ประเภทวิจัย	วิจัยในชั้นเรียน

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 โดยกลุ่มประชากรในการศึกษาได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับการเรียนการสอนแบบปกติ นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียน แบบปกติ

การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถเพิ่มทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยกระตุ้นให้นักเรียน มีการช่วยเหลือกลุ่มอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มด้วยเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นด้วยใจที่เป็นกลางดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่ผ่านมารายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนเพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าทุกครั้งที่ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มการเรียนรู้กลุ่มละ 5 หรือ 10 คน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) นักเรียนมักจะเลือกอยู่กลุ่มเดียวกับเพื่อนที่ตนเองสนิทเสมอ ผู้เรียนเองมักจะขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนคนอื่น ๆ ในห้องเรียน เมื่อผู้สอนได้มอบหมายงาน ใบงาน หรือกิจกรรมให้กับผู้เรียนแต่ละกลุ่มการเรียนรู้ทำงานจึงพบว่าผู้เรียน ขาดการวางแผนการทำงาน ผู้เรียนบางคนจึงไม่ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนอย่างชัดเจนภาระงานจึงตกอยู่ที่ผู้เรียนบางคนภายในกลุ่มการเรียนรู้เท่านั้นทำให้เกิดสถานะส่งงานไม่ทันตามที่ผู้สอนได้กำหนดและผลงานยังมีข้อบกพร่องหลายอย่างแต่เมื่อมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำคนเดียว ผลงานของผู้เรียนส่วนใหญ่ ก็จะมีข้อบกพร่องน้อยกว่าผลงานของกลุ่มการเรียนรู้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนยังขาดพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาจต่ำกว่าที่ควรจะได้รับ การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) เป็นวิธีเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนมีสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด สมาชิกแต่ละคนได้รับทราบบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมิน

การทำงานของสมาชิกภายในกลุ่มการเรียนรู้ มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกันภายในกลุ่มการเรียนรู้และมีการค้นหาวิธีการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจนส่งผลให้บรรลุตามเป้าหมายร่วมกันต่อไป (วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2538; Johnson, D ; Johnson Roger and Johnson, Holubec.1993.)

และนอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) ยังได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มอ่อนภายในกลุ่มจะได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มอีกด้วย เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จร่วมกันและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ (ดาวคลี, 2543; แพรวพรรณ, 2544; Back,1993 อ้างถึงใน สุวิมล, 2542; Theodora De Baz, 2001)

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5

2. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning)

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

นิยามศัพท์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนของผู้เรียน ในรายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 ซึ่งวัดได้จากคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน กิจกรรมตามใบงาน แบบบันทึกคะแนน แบบประเมินผลงานกลุ่ม แบบประเมินคะแนนและแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้สอน

ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ หมายถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ในการทำงานกลุ่ม ได้แก่ การช่วยเหลือกลุ่ม มีความรับผิดชอบ การแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นและสามารถระบุบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้ ตั้งแต่วางแผนการทำงาน การดำเนินตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการนำเสนอผลงาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ โดยการสัมภาษณ์ แบบประเมินตนเองและเพื่อนในกลุ่มในการทำงานเป็นกลุ่มและแผนภาพสังคมมิติ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) หมายถึง วิธีการเรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนได้ร่วมมือกันในการเรียนเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยเน้นรูปแบบการต่อบทเรียน (Jigsaw)และการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม (Group Investigation) ที่มีการประเมินทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5

หน่วยการเรียนรู้ หมายถึง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าโดยเรียงลำดับตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning)

ความหมายทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) ดังต่อไปนี้

อารี สันหลวี (2543) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ หมายถึงเป็นวิธีการเรียนที่ให้นักเรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้และทางด้านจิตใจช่วยให้นักเรียนเห็นด้านจิตใจคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเพื่อนๆ เคารพความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนตลอดจนรู้จักช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อน ๆ สลาวิน

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ หมายถึง วิธีการสอนอีกแบบหนึ่งซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยปกติจะมี 4 คน เป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คนและเรียนอ่อน 1 คน การทดสอบของนักเรียนจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่มตอนที่ 2 จะพิจารณาคะแนนทดสอบเป็นรายบุคคล โดยการทดสอบนักเรียนต่างคนต่างทำแต่เวลาเรียนต้องเรียนร่วมกัน รับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ บรรลุตามจุดมุ่งหมาย เช่นเดียวกัน

มานพ ประธรรมสาร (2546) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ คือการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่มีอยู่ด้วยกัน ภายในกิจกรรมที่ร่วมทำนี้ แต่ละคนจะแสวงหาผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ ใช้ในการสอนกลุ่ม เล็ก ๆ ให้ทำงานร่วมกันตามที่ได้รับมอบหมายจนกระทั่งสมาชิกในกลุ่มทุกคนมีความเข้าใจถูกต้องและทำงานจนเสร็จสมบูรณ์ สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้รับประโยชน์จากความพยายามร่วมกัน

สมบัติ กาญจนารักษ์พงศ์ (2547) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เล็ก ๆ 4 - 5 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายกลุ่มสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมซึ่งกันและกันรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม ผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียม แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2-6 คน แนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม หรืออาจจะฝึกทักษะพื้นฐานของนักเรียนบางอย่าง
2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายภาระงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยใช้ใบงาน
3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน โดยแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อกันรับผิดชอบ เพื่อร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานกลุ่ม

ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูอาจใช้เทคนิคการจัดกิจกรรม รูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นการทำกิจกรรมแบบร่วมมือ เช่น ผีเสื้อตัวจริง, ลูกเสือจำแลง, จิ๊กซอ, STAD, TGT เป็นต้น...ซึ่งเมื่อเลือกใช้กิจกรรมใดแล้วขั้นตอนการทำกิจกรรมของนักเรียนจะปรากฏในใบงาน

4. ขั้นตอนตรวจสอบผลงานและทดสอบ

องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาท หน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกที่ว่าตนประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย สมาชิกทุกคนจะได้รับผลประโยชน์ หรือรางวัลผลงานกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนช่วยกัน ทำให้กลุ่มได้คะแนน 90% แล้ว สมาชิกแต่ละคนจะได้คะแนนพิเศษเพิ่มอีก 5 คะแนน เป็นรางวัล เป็นต้น

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face To Face Promotive Interaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนในกลุ่มฟัง เป็นลักษณะสำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนั้น จึงควรมีการแลกเปลี่ยน ให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อเลือกในสิ่งที่เหมาะสมที่สุด

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual Accountability) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล เป็นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skills) ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี ค.ศ. 1991 จอห์นสัน และ จอห์นสัน ได้เพิ่มองค์ประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ขึ้นอีก 1 องค์ประกอบ ได้แก่

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในอันที่จะช่วยให้การเรียนรู้แบบร่วมมือดำเนินไปด้วยดี และบรรลุตามเป้าหมายที่กลุ่มกำหนด โดยเฉพาะทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และกระบวนการกลุ่มซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกฝน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ จากองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งได้แก่ ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล การใช้ทักษะระหว่างบุคคล การทำงานกลุ่มย่อย และกระบวนการกลุ่ม องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้การเรียนรู้แบบร่วมมือแตกต่างออกไปจากการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม (Traditional Learning) กล่าวคือ การเรียนเป็นกลุ่มแบบดั้งเดิมนั้น เป็นเพียงการแบ่งกลุ่มการเรียน เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานร่วมกัน แบ่งงานกันทำ สมาชิกในกลุ่มต่าง

ทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ เน้นที่ผลงานมากกว่ากระบวนการในการทำงาน ดังนั้นสมาชิกบางคนอาจมีความรับผิดชอบในตนเองสูง แต่สมาชิกบางคนอาจไม่มีความรับผิดชอบ ขอเพียงมีชื่อในกลุ่ม มีผลงานออกมาเพื่อส่งครูเท่านั้น ซึ่งต่างจากการเรียนเป็นกลุ่มแบบร่วมมือที่สมาชิกแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วย (ผ่องฉวี ฌณรัตน์พันธุ์. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning). สืบค้นข้อมูลจาก <https://www.gotoknow.org/posts/201289>)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิ๊กซอว์

ความหมายของเทคนิค Jigsaw เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาที่กำหนดให้ สมาชิกแต่ละคนจะถูกกำหนดโดยกลุ่ม ให้ศึกษาเนื้อหาคนละตอนที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะไปทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาที่เหมือนกัน หลังจากทีทุกคนศึกษาเนื้อหานั้นจนเข้าใจแล้ว จึงกลับเข้ากลุ่มเดิม แล้วเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มฟัง โดยเรียงตามลำดับเรื่องราว เสร็จแล้วให้สมาชิกในกลุ่มคนใดคนหนึ่งสรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนเข้าด้วยกัน ครูผู้สอนอาจเตรียมข้อสอบเกี่ยวกับบทเรียนนั้นไว้ ทดสอบความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนในช่วงสุดท้ายของการเรียน(การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Jigsaw. สืบค้นจาก <https://sornordon.wordpress.com>)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Jigsaw

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค Jigsaw ไว้ดังนี้

1. ครูแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกของแต่ละคน
2. จัดกลุ่มนักเรียนโดยให้มีความสามารถละกันภายในกลุ่มเป็น กลุ่มบ้าน (Home group) กลุ่มละ 3-4 คน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ตนได้รับมอบหมายเท่านั้น
3. นักเรียนที่อ่านหัวข้อย่อยเดียวกันมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานซักถาม และทำกิจกรรมในกลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert group)
4. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม Expert group กลับมายังกลุ่มเดิม (Home group) ของตนเอง แล้วผลัดกันอธิบายให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง เริ่มจากหัวข้อย่อยที่ 1 2 3 และ 4
5. ทำการทดสอบ (Quiz) หัวข้อย่อยที่ 1-4 แก่นักเรียนทุกคนทั้งห้อง (สอบเดี่ยว) แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม
6. กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดในการสอบครั้งนี้ จะติดประกาศไว้ในป้ายนิเทศของห้องหรือมุมจดหมายข่าวของห้อง

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ใช้กันในปัจจุบัน มีหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น

1. รูปแบบ Jigsaw เป็นการสอนที่อาศัยแนวคิดการต่อภาพ ผู้เสนอวิธีการนี้คนแรก คือ Aronson et.al (1978 ,pp. 22-25) ต่อมา มีการปรับและเพิ่มเติมขั้นตอนให้มากขึ้น แต่วิธีการหลัก ยังคงเดิม การสอนแบบนี้ นักเรียนแต่ละคนจะได้ศึกษาเพียงส่วนหนึ่งหรือหัวข้อย่อยของเนื้อหาทั้งหมด โดยการศึกษาเรื่องนั้นๆ จากเอกสารหรือกิจกรรมที่ครูจัดให้ ในตอนที่ศึกษาหัวข้อย่อยนั้น นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกัน และเตรียมพร้อมที่จะกลับไปอธิบายหรือสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่มพื้นฐานของตนเอง

Jigsaw มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. การเตรียมสื่อการเรียนการสอน (Preparation Of Materials) ครูสร้างใบงานให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนของกลุ่ม และสร้างแบบทดสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แต่ถ้ามีหนังสือเรียนอยู่แล้ว ยิ่งทำให้ง่ายขึ้นได้ โดยแบ่งเนื้อหาในแต่ละหัวข้อเรื่องที่จะสอนเพื่อทำใบงานสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ในใบงานควร

บอกว่านักเรียนต้องทำอะไร เช่นให้อ่านหนังสือหน้าอะไร อ่านหัวข้ออะไร จากหนังสือหน้าไหนถึงหน้าไหน หรือให้ดูวิดีโอ หรือให้ลงมือปฏิบัติการทดลอง พร้อมกับมีคำถามให้ตอบตอนท้ายของกิจกรรมที่ทำด้วย

2. การจัดสมาชิกของกลุ่มและของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Teams And Expert Groups) ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ (Home Groups) แต่ละกลุ่มจะมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่องตามใบงานที่ครูสร้างขึ้น ครูแจกใบงานให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในกลุ่ม และให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนศึกษาใบงานของตนก่อนที่จะแยกไปตามกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) เพื่อทำงานตามใบงานนั้น ๆ เมื่อนักเรียนพร้อมที่จะทำกิจกรรม ครูแยกกลุ่มนักเรียนใหม่ตามใบงาน กิจกรรมในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มอาจแตกต่างกัน ครูพยายามกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาหัวข้อตามใบงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นใบงานที่ครูสร้างขึ้นจึงมีความสำคัญมาก เพราะในใบงานจะนำเสนอด้วยกิจกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกลุ่มอาจจะลงมือปฏิบัติการทดลองศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับมอบหมาย พร้อมกับเตรียมการนำเสนอสิ่งนั้นอย่างสั้นๆ เพื่อว่าเขาจะได้้นำกลับไปสอนสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาในหัวข้อดังกล่าว

3. การรายงานและการทดสอบย่อย (Reports And Quizzes) เมื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จแล้ว ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนก็จะกลับไปยังกลุ่มเดิมของตนเอง (Home Group) แล้วสอนเรื่องที่ตัวเองทำให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้วิธีการต่าง ๆ ในการนำเสนอสิ่งที่สอน นักเรียนอาจใช้วิธีการสาธิต อ่านรายงาน ใช้คอมพิวเตอร์ รูปภาพ ไต่อะแกรม แผนภูมิหรือภาพวาดในการนำเสนอความคิดเห็น ครูกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มได้มีการอภิปรายและซักถามปัญหาต่าง ๆ โดยที่สมาชิกแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้แต่ละเรื่องที่คุณเชี่ยวชาญแต่ละคนนำเสนอ เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้รายงานผลงานกับกลุ่มของตนเองแล้ว ควรมีการอภิปรายร่วมกันทั้งห้องเรียนอีกครั้งหนึ่ง หรือมีการถามคำถามและตอบคำถามในหัวข้อเรื่องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ศึกษา หลังจากนั้นครูก็ทำการทดสอบย่อย เกณฑ์การประเมินการให้คะแนนเหมือนกับวิธีการของการเรียนแบบร่วมมือของรูปแบบ STAD

วิธีการของ Jigsaw จะดีกว่า STAD ตรงที่ว่า เป็นการฝึกให้นักเรียนแต่ละคนมีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น และนักเรียนยังรับผิดชอบกับการสอนสมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่มอีกด้วย นักเรียนไม่ว่าจะมีความสามารถมากน้อยแค่ไหนจะต้องรับผิดชอบเหมือนกัน ถึงแม้ว่าความลึกความกว้างหรือคุณภาพของรายงานจะแตกต่างกันก็ตาม

ขั้นตอนการสอนแบบ Jigsaw มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ถ้ากลุ่มขนาด 3 คน ให้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มนักเรียนให้มีสมาชิกที่มีความสามารถละกัน เป็นกลุ่มพื้นฐานหรือ Home Groups จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาจเป็น 3 หรือ 4 คนก็ได้ จากนั้นแจกเอกสารหรืออุปกรณ์การสอนให้กลุ่มละ 1 ชุด หรือให้คนละชุดก็ได้ กำหนดให้สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบอ่านเอกสารเพียง 1 ส่วนที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น หากแต่ละกลุ่มได้รับเอกสารเพียงชุดเดียว ให้นักเรียนแยกเอกสารออกเป็นส่วนๆ ตามหัวข้อย่อย ดังนี้ในแต่ละกลุ่ม

นักเรียนคนที่ 1 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 1

นักเรียนคนที่ 2 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 2

นักเรียนคนที่ 3 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 3

ขั้นที่ 3 เป็นการศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups)

นักเรียนจะแยกย้ายจากกลุ่มพื้นฐาน (Home Group) ไปจับกลุ่มใหม่เพื่อทำการศึกษาเอกสารส่วนที่ได้รับมอบหมาย โดยคนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเอกสารหัวข้อย่อยเดียวกัน จะไปนั่งเป็นกลุ่มด้วยกัน กลุ่มละ 3 หรือ 4 คน แล้วแต่จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่ครูกำหนด

ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกจะอ่านเอกสาร สรุปเนื้อหาสาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ เพื่อเตรียมทุกคนให้พร้อมที่จะไปสอนหัวข้อนั้น ที่กลุ่มเดิมของตนเอง

ขั้นที่ 4 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับกลุ่มเดิมของตน แล้วผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟังทีละหัวข้อ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวนให้เข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 5 นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมดทุกหัวข้อ แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

ขั้นที่ 6 กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด จะได้รับรางวัล หรือการชมเชย

การสอนแบบ Jigsaw เป็นการสอนที่อาจนำไปใช้ในการทบทวนเนื้อหาที่มีหลายๆ หัวข้อ หรือใช้กับบทเรียนที่เนื้อหาแบ่งแยกเป็นส่วนๆ ได้ และเป็นเนื้อหาที่นักเรียนศึกษาจากเอกสารและสื่อการสอนได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

1. กลุ่มที่ศึกษา

กลุ่มที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โดยใช้การเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้เวลาในการเรียนจำนวน จำนวน 4 คาบเรียน 200 นาที (อ้างอิงการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 ภาคเรียนที่1/2561 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, หน้า 16.)

2. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น แบบเลือกตอบจำนวน 10 ข้อ

3. กิจกรรมตามใบงาน ในแต่ละหัวข้อ จำนวน 7 ใบงาน

4. แบบบันทึกคะแนน

5. แบบประเมินผลงานกลุ่ม

6. แบบประเมินคะแนนและ

7. แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้สอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนการวิจัยให้ผู้เรียนแต่ละคนเขียนชื่อเพื่อนที่นักเรียนอยากทำงานร่วมด้วย 5 คน ลงในกระดาษที่ผู้วิจัยแจก เพื่อทำแผนภาพสังคมมิติ ศึกษาความสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนก่อนการเรียนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning)

2. นักเรียนประเมินตนเองและเพื่อนในกลุ่มเดิมก่อนการเรียนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) ในแบบประเมินการทำงานกลุ่ม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือกลุ่ม ความรับผิดชอบ การแสดงความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็น โดยผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยในช่วง 18-20 คะแนน ถือว่า มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มดีมาก ผู้ที่ได้คะแนนรวมเฉลี่ยในช่วง 15-17 คะแนน ถือว่า มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มดี และผู้ที่ได้คะแนนรวมเฉลี่ยในช่วง 12-14 คะแนน ถือว่า มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มพอใช้และผู้ที่ได้คะแนนรวมเฉลี่ยในช่วง 9-11 คะแนน ถือว่า การทำงานกลุ่มควรปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม (ดัดแปลงจาก วรณทิพา รอดแรงคำ, 2538)

3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที

4. ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 จัดทำคะแนนฐานของนักเรียนแต่ละคน โดยเป็นคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในการสอบย่อยก่อนกลางภาค ที่ผ่านมา แล้วแบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 คน จำนวน 8 กลุ่มแบบเฉพาะเพศและความสามารถ

4.2 จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์ 5 เน้นรูปแบบการต่อบทเรียน (Jigsaw) และการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม (Group Investigation) โดยชี้แจงให้กลุ่มเข้าใจ เกี่ยวกับขั้นตอนการทำงาน เกณฑ์การประเมินผลงานและให้ผู้เรียนบอกถึงความสำคัญและวิธีการทำงานร่วมกัน

4.3 นำเสนอผลรายงานหน้าชั้นเรียนและร่วมอภิปรายทั้งหมด 4 ครั้ง ซึ่งมีคะแนนรวมในแต่ละครั้ง 10 คะแนน หลังจากนักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย ผู้วิจัยให้คำแนะนำเพิ่มเติมและนำอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนสรุปความรู้จากการทำกิจกรรม

5. เมื่อผู้สอนจบในหัวข้อต่าง ๆ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามใบงาน 10 นาที ซึ่งแต่ละหัวข้อคะแนนเต็ม 10 คะแนนและนำคะแนนของนักเรียนที่ได้มาเทียบเป็นคะแนนพัฒนาการ (Improvement Points) ของแต่ละคน ซึ่งหาได้จากความแตกต่างระหว่างคะแนนฐานกับคะแนนที่นักเรียนสอบได้ในการทดสอบย่อย (ถ้าต่ำกว่าคะแนนฐานมากกว่า 3 คะแนน จะได้คะแนนพัฒนาการ 0 คะแนน ถ้าต่ำกว่าคะแนนฐานตั้งแต่ 1-3 คะแนนจะได้คะแนนพัฒนาการ 10 คะแนน ถ้าได้เท่าคะแนนฐานถึงมากกว่าคะแนนฐานตั้งแต่ 1-3 คะแนนจะได้คะแนนพัฒนาการ 20 คะแนน ถ้าได้มากกว่าคะแนนฐาน 3 คะแนนขึ้นไป จะได้คะแนนพัฒนาการ 30 คะแนน ถ้าได้คะแนนเต็มโดยไม่พิจารณาคะแนนฐาน จะได้คะแนนพัฒนาการ 30 คะแนน) ส่วนคะแนนของกลุ่มได้จากการรวมคะแนนพัฒนาการของนักเรียนทุกคนในกลุ่มเข้าด้วยกันแล้วหาค่าเฉลี่ย

6. สุ่มสัมภาษณ์ผู้เรียนแต่ละกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับการเรียนและการทำงานกลุ่ม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 2 ครั้ง

7. หลังจากผู้วิจัยสอนครบทุกหัวข้อ ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลา 10 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอบก่อนและหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จะพิจารณาว่าจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ของจำนวนข้อสอบทั้งหมดมีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือไม่ และวิเคราะห์ค่าความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2. การปฏิบัติการทดลองและการนำเสนอผลงานและร่วมอภิปรายหน้าชั้นของนักเรียน จะพิจารณาคะแนนรวมของนักเรียนแต่ละกลุ่มว่ามีคะแนนสูงขึ้นหรือไม่

3. การปฏิบัติตามใบงานของแต่ละคาบเรียน ใช้คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่มว่ามีคะแนนสูงขึ้นหรือไม่

4. ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยอ่านข้อความที่บันทึกไว้แล้วจัดกลุ่มคำตอบ

5. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือ ผู้วิจัยหาคะแนนเฉลี่ยรวมของผู้เรียนทุกคนในแต่ละด้าน แล้วนำคะแนนที่ได้มาพิจารณาในแต่ละด้านว่ามีคะแนนสูงขึ้นหรือไม่

6. ข้อมูลการเลือกเพื่อน 5 คน เพื่อทำงานด้วยทั้งก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือ นำมาเขียนแผนภาพสังคมมิติ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในห้องเรียนก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือ

7. ผลและการดำเนินการ

1. ผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1.1 คะแนนก่อนและหลังเรียน

1.2 คะแนนปฏิบัติการกิจกรรมตามใบงาน

1.3 คะแนนการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

1.1 คะแนนก่อนและหลังเรียน

นักเรียนได้คะแนนทดสอบก่อนเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ โดยเฉลี่ย 2.38 คะแนนและคะแนนทดสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ย 9.33 คะแนน โดยมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จากการทดสอบก่อนเรียนซึ่งไม่มีคนผ่าน เมื่อได้เรียนตามขั้นตอนแล้วทดสอบหลังเรียน มีจำนวนนักเรียนที่สอบผ่าน 40 คน ซึ่งคะแนนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 คะแนนปฏิบัติการกิจกรรมตามใบงาน

1.2.1 การประเมินใบงานที่ 4.1 มีคะแนนเฉลี่ย 9.65 การประเมินใบงานที่ 5.1-5.4 มีค่าเฉลี่ย 9.50 การประเมินใบงานที่ 6.1 มีค่าเฉลี่ย 9.65และการประเมินใบงานที่ 7.1 มีค่าเฉลี่ย 9.40

1.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้สอนใช้วัดเจตคติลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างผู้เรียนทำ

กิจกรรมขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามใบงานที่ 4.1 มีค่าเฉลี่ย 9.63 มีค่าเฉลี่ย 9.75 ตามใบงานที่ 5.1-5.4 มีค่าเฉลี่ย 9.50 ตามใบงานที่ 6.1 มีค่าเฉลี่ย 9.80 ตามใบงานที่ 7.1 มีค่าเฉลี่ย 10.00

1.3 และการนำเสนอผลงานของนักเรียน

1.3.1 แบบประเมินผลงานกลุ่ม โดยการการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามใบงานที่ 5.1-5.4 โดยจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มการเรียนรู้ 4 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน มีค่าเฉลี่ย 9.75

2. ผลการวิจัยด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นออกเป็น 3 ด้านดังนี้ 1) สังคมมิติของนักเรียนก่อนวิจัยและหลังการวิจัย 2) ผลการประเมินตนเองและเพื่อนในการทำงานเป็นกลุ่ม 3) ผลการสำรวจเจตคติต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยการสัมภาษณ์

2.1 สังคมมิติของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือ

จากการเขียนแผนภาพสังคมมิติแสดงการเลือกเพื่อนทำงานด้วยก่อนการเรียนแบบร่วมมือ พบว่า โครงสร้างทางสังคมในห้องนี้แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม มีลักษณะคล้ายกับการนั่งเรียนในห้องเรียนตามกลุ่มเพื่อนที่ตนสนิท จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการพบว่า ผู้ที่มีเพื่อนนิยมนามากจะเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีมาก มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับคนอื่นได้ง่ายและช่วยเหลือกิจกรรมของชั้นเรียนอยู่เสมอ ส่วนนักเรียนที่ไม่ถูกผู้อื่นเลือกเลยจำนวน 2 คนนั้นเป็นนักเรียนที่ไม่ค่อยมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและไม่ค่อยพูดคุยกับเพื่อนในห้อง ส่วนแผนภาพสังคมมิติแสดงการเลือกเพื่อนทำงานด้วยหลังการเรียนแบบร่วมมือ พบว่า โครงสร้างทางสังคมในห้องนี้มีความสัมพันธ์กันดีขึ้นกว่าก่อนการเรียนแบบร่วมมือ เนื่องจากมีลักษณะการเลือกเพื่อนมีลักษณะกระจาย ซึ่งมีการเลือกเพื่อนต่างกลุ่มมาทำการทดลองมากขึ้น ไม่ใช่มีลักษณะเลือกกลุ่มเพื่อนสนิทเหมือนก่อนการเรียนแบบร่วมมือ แสดงว่านักเรียนเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ยังมีผู้ไม่ถูกเพื่อนเลือกเลยมีจำนวน 2 คน เนื่องจากผู้ที่ไม่ถูกเลือกในครั้งนี้ ถูกจัดกลุ่มแยกกับเพื่อนที่ตนสนิทและไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนกลุ่มใหม่และวิธีการเรียนแบบร่วมมือได้ แต่โดยรวมนักเรียนในห้องนี้มีความสัมพันธ์กันดีขึ้น ทั้งเพศชายและเพศหญิงสามารถทำงานร่วมกันได้และมีผู้ที่ได้รับความนิยมาจากเพื่อนมากมีจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักเรียน มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี จึงสร้างความประทับใจให้เพื่อนร่วมงานที่ตนไม่เคยสนิทมาก่อน จึงได้รับความนิยมน่าจะเพิ่มขึ้น ส่วนผู้ไม่ถูกเลือกเลยจากครั้งก่อนการเรียนแบบร่วมมือ นั้น สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น เพื่อนจึงเลือกให้เข้าทำงานกลุ่มในที่สุด

2.2 ผลการประเมินตนเองและเพื่อนในกลุ่มในการทำงานเป็นกลุ่ม

ก่อนการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนมีคะแนนรวมจากการประเมินตนเองและเพื่อนในกลุ่มทุก ๆ ด้าน เฉลี่ยเท่ากับ 14.25 และหลังจากเรียนแบบร่วมมือแล้วกลับไปทำงานร่วมกับเพื่อนกลุ่มเดิมพบว่า นักเรียนมีคะแนนรวมจากการประเมินตนเองและเพื่อนในกลุ่มทุก ๆ ด้านเฉลี่ยเท่ากับ 19.15 ซึ่งเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ด้าน แสดงว่านักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นจากเพื่อนกลุ่มใหม่ที่ผู้วิจัยจัดให้และนำมาปรับใช้กับการทำงานร่วมกับเพื่อนกลุ่มเดิมได้ดีขึ้นและอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

2.3 ผลการสำรวจเจตคติต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยการสัมภาษณ์

จากการสุ่มสัมภาษณ์นักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ พบว่านักเรียนพอใจกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งมีกิจกรรมที่สนุกมากกว่าการเรียนแบบเดิมตามหนังสือ หากไม่เข้าใจเนื้อหาตรงไหนก็สามารถสอบถามจากเพื่อนผู้รู้และได้คำตอบที่เข้าใจง่าย นอกจากนี้ยังมีการทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ ถ้าไม่ตั้งใจเรียนก็จะทำให้คะแนนของกลุ่มไม่ดี การเรียนแบบนี้ยังช่วยให้การทำงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีระบบ คือ มีการมอบหมายงานที่ชัดเจนมากขึ้นทำให้งานในกลุ่มสำเร็จตามเวลาที่กำหนดและเป็นการสอนที่ฝึกทักษะการ

ทำงานร่วมกับผู้อื่นและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี แต่ถึงอย่างไรนักเรียนบางคน ยังคงชอบการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม เพราะคิดว่าการเรียนแบบร่วมมือนั้นใช้เวลามาก ส่วนการเรียนแบบเดิมนั้นผู้สอนจะคอยอธิบายประเด็นสำคัญๆ ทำให้ได้รับเนื้อหาครบถ้วนและถูกต้องกว่า

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ มีการสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุป

การวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 รายวิชา ส23103 ประวัติศาสตร์5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เรื่องที่ 2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับการเรียนการสอนแบบปกติ นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ

อภิปราย

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) ยังเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถเพิ่มทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยกระตุ้นให้นักเรียนมีการช่วยเหลือกลุ่มอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มด้วยเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นด้วยใจที่เป็นกลางดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดสอดคล้อง(วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2538; Johnson, D ; Johnson Roger and Johnson, Holubec.1993.) ที่พบว่า การเรียนแบบร่วมมือ สามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะการร่วมมือในช่วยกันทำงานจนงานสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดการเรียนตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) ให้มีความชัดเจนก่อนให้นักเรียนลงมือทำใบงาน เพื่อผู้เรียนจะได้วางแผนการทำงานในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผู้สอนควรควบคุมการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) ให้อยู่ในเวลาที่กำหนด
3. ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียน ศึกษาค้นคว้าเนื้อหามาก่อนล่วงหน้า เพื่อที่จะทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนในห้องได้ง่ายขึ้นและมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ทิศนา ขัมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ.

พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน1.

กรุงเทพมหานคร : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

มานพ ประธรรมสาร. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยให้เพื่อนช่วยสอนกับที่เรียนโดยให้ครูเป็นผู้สอน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมบัติ กาญจนารักพงศ์. (2547). นวัตกรรมทางศึกษา ชุดคู่มือประเมินทักษะการคิด ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2538). การเรียนแบบร่วมมือ. สารการศึกษา. กองทุนศาสตราจารย์ดร.อุบล เรียงสุวรรณ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อารี สันทรวี. (2543). พฤติกรรมและการเรียนแบบร่วมมือ. กรุงเทพมหานคร : แวนแก้ว.

David W.J., Roger, T.J., & Karl,A.S.(1998). Cooperative learning returns to college : What evidence is there that it works? Change. July/August, 27-35.

Johnson, D ; Johnson Roger and Johnson, Holubec.1993. Cooperative in the Classroom. Minnesota : Interaction Book.

ข้อมูลสารสนเทศ

ผ่องฉวี มณีรัตนพันธุ์. (มปป.). การเรียนรู้แบบร่วมมือ. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 14 มิถุนายน 2561

จาก <https://www.gotoknow.org/posts/201289>